

LECTIO III.

A.

Dē triumphīs

Cōsulī Rōmānō, quī īnsīgnī suā virtūte hostēs vīcerat, propter victōriam senātus triumphum iūdicāvit. Triumphātor cum exercitū suō per portam triumphālem, quae apud Campum Mārtium erat, Urbem intrāvit. Populus Rōmānus, quī cōsulem fēlicem cum exercitū fortī Rōmānō salūtābat, clāmābat: iō triumphē! iō triumphē!

Stābat triumphātor vestīmentō triumphālī īnsīgnis et Iovī Capitōlīnō similis in currū aureō, quem quattuor equī trahēbant, super capite ēius aurea corōna erat, quam servus pūblicus tenēbat, quī post cōsulem in currū stābat. Hoc agmen Viā Sacrā Fōrum praeterībat. Triumphī semper īnsignia spectācula populō praebēbant.

Dum tōtā urbe populus fēstum agēbat, triumphātor in Capitōlium ībat. Postquam aedem Iovis intrāverat, in quā iam omnis senātus aderat, corōnam et ōrnātūs dēposuit, et taurum immolāvit.

B.

Rēs gesti dīvī Augustī

1. Senātus dēcrētīs honōrificīs in ōrdinem suum mē adlēgit et impērium mihi dedit.
2. Bella terrā et marī cīvīlia externaque tōtō orbe terrārum saepe gessī, victorque omnibus cīvibus pepercī.
3. Mare pācāvī ā praedōnibus. Eō bellō servōrum, quī fūgerant ā dominīs suīs et arma cēperant, trīgintā ferē mīlia capta dominīs ad supplicium trādidī. Iūrāvit in mea verba tōta Italia sponte suā, et mē bellī, quō vicī ad Actium, ducem dēpopōscit. Iūrāvērunt in eadem verba prōvinciae Galliae, Hispāniae, Āfrica, Sicilia, Sardinia.

Primus rex Romae, **Romulus** fuit. Rex secundus Romae, **Numa Pompilius** Romanos cultum deorum docuit. Post Numam **Tullus Hostilius**, vir bellicosus, post Tullum **Ancus Marcius** regnavit. Post illum **Lucius Tarquinius Priscus** regnavit, qui ludos festivos instituit. Rex sextus, **Servius Tullius** murum Romae circumdedit. Ultimus rex Romae **Tarquinius Superbus** fuit, quem populus Romanus expulit.

A.

| | |
|--|--|
| adsum adesse affuī | ott van, jelen van |
| aedēs, -is, f. | templom |
| agō 3 ēgī āctum | tesz, csinál |
| fēstum agere | ünnepelni |
| agmen, -inis, n. | menet |
| aureus 3 | aranyozott, arannyal díszített |
| campus, -ī, m. | mező, síkság |
| Campus Mārtius | Mars mező |
| caput, -itis, n. | fej |
| Capitōlinus 3 | capitoliumi |
| Capitōlium, -ī, n. | Róma egyik dombja s rajta <i>Iuppiter</i> főtemploma |
| clāmō 1 | kiabál, kiált(ozik) |
| cōsul, -is, m. | a köztársaság legfőbb tisztségviselője a császárkorig |
| currus, -ūs, m. | diadaiszekér, harci szekér |
| dēpōnō 3 -posul -positum | letesz |
| dum | miközben, mialatt |
| eō ire ī vī itum | jön, megy |
| equus, -I, m. | ló |
| exercitus, -ūs, m. | hadsereg |
| fēlix (fēlicis) | boldog, szerencsés, sikeres |
| fēstum, -ī, n. | ünnep(nap) |
| fortis 2 | bátor |
| Forum, -ī, n. | a kereskedelmi és állami élet központja Rómában, „piactér” |
| hic, haec, hoc | ez |
| hostis, -is, m. f. | ellenség; idegen |
| immolō 1 | (fel)áldoz |
| īnsīgnis 2 | kitűnő, kiváló; <i>amiről, amiben, ami miatt: abl.</i> |
| īnsīgnī suā virtūte | módhatározó: „kiváló bátorsága révén” |
| intrō 1 | bemegy, belép; <i>ahová: acc.</i> |
| iō | indulatszó az öröm kifejezésére |
| Iuppiter, Iovis, m. | Jupiter, <i>Sāturnus</i> és <i>Rhēa</i> fia, <i>Iūnō</i> férje |
| iūdicō 1 | (meg)ítél |
| Mārtius 3 | Marshoz tartozó; |
| Campus Mārtius | Mars mező |
| omnis 2 | egész, minden, összes, mind |
| ōrnātus, -ūs, m. | (dísz)ruha |
| per praepositio + acc. | valamin keresztül, át; végig; szerteszét |
| porta, -ae, f. | kapu |
| post praepositio + acc. | mögött |
| postquam | azután, hogy; miután |
| praebēō 2 praebui praebitus, (prae + habeō) | odatart, ad |
| praetereō -īre -ívī -itum | mellette elmegy, elhalad; <i>ami mellett: acc.</i> |
| propter praepositio + acc. | miatt, -ért |
| pūblicus 3 | állami, köz- |
| quī, quae, quod | aki |
| quattuor | <i>négy</i> ; utána többes szám áll |
| sacer, sacra, sacrum | szent |
| Via Sacra | a Forumon át a <i>Capitōliumra</i> vezető út |
| salūtō 1 | üdvözöl, köszönt |
| senātus, -ūs, m. | szenátus |
| similis 2 | hasonló; <i>akihez: dati.</i> |
| spectāculum, -ī, n. | látványosság |
| stō 1 stet ī statūrus | áll |
| super praepositio + abl. | fölött, -on, -en, -ön |
| taurus, -ī, m. | bika |
| teneō 2 tenuī tentum | (kezében) tart |

| | |
|------------------------|---------------------------------------|
| tötus 3 | egész, teljes |
| triumphālis 2 | győzelmi, diadalmi |
| triumphātor, -ōris, m. | diadalmaskodó, győzelmet ünneplő |
| triumphe! | a diadalmenetet kísérő örömkialtás |
| triumphus, -ī, m. | diadalmenet |
| vestīmentum, -ī, n. | ruha, ruházat |
| via, -ae, f. | út |
| Via Sacra | a Forumon át a Capitoliumra vezető út |
| vincō 3 vīci victum | (le)győz, győzelmet arat |
| victōria, -ae, f. | győzelem |
| virtus, -ūtis, f. | erény, erő, bátorság |
| īnsignī suā virtūte | kiváló bátorsága révén |

B.

| | |
|---------------------------|---|
| ā praepositio + abl. | tól, -től |
| Actium, -iī, n. | Actium |
| adlegō 3 -lēgī -lectum | hozzá választ, beválaszt |
| Āfrica, -ae, f. | világrész, Africa tartománya |
| captus 3 | elfogott, fogságba esett |
| cīvilis 2 | polgári |
| cīvis, -is, m. f. | polgár |
| dēcrētum, -ī, n. | döntés, határozat |
| dēcrētis honōrificīs | megtisztelő határozataival |
| dēposcō 3 -popōscī | kíván, követel |
| dominus, -ī, m. | úr, gazda |
| dux, ducis, m. | vezér, vezető |
| īdem, eadem, idem | ugyanő, ugyanaz |
| īurāvērunt in eadem verba | ugyanazokra a szavakra esküdtek |
| eō bellō | időhatározó vagy helyhatározó: „abban a háborúban” |
| externus 3 | külső, külföldi |
| ferē | csaknem, mintegy, körülbelül |
| fugiō 3 fūgī fugitūrus | elfut, elmenekül, elszökik |
| Gallia, -ae, f. | Gallia |
| gerō 3 gessī gestum | visel |
| Hispania, -ae, f. | Hispania |
| honōrificus 3 | megtisztelő, kitüntető |
| īūrō 1 | esküszik, esküt tesz |
| marē, -is, n. | tenger |
| mihi | nekem dat. |
| mīlle (mīlia, mīlium) | ezer |
| orbis, -is, m. | kör, kerekesség |
| orbis terrārum | földkerekség |
| ōrdō, -inis, m. | sor, rend |
| pācō 1 | lecsendesít, megbékéltet, elhódít; akitől/amitől ā, ab praepositio abl. |
| parcō 3 pepercī parsūrus | (meg)kímél; akit/amit: dat. |
| praedō, -ōnis, m. | rabló, kalóz |
| Sardinia, -ae, f. | sziget Itáliától nyugatra |
| Sicilia, -ae, f. | Szicília |
| sponte | önként, magától |
| sponte suā | jószántából |
| supplicium, -iī, n. | (halál)büntetés |
| trādō 3 -didī -dītum | átad, kezébe ad, kiszolgált |
| trīgintā | harminc |
| verbum, -ī, n. | szó |
| in verba iūrārevkinek | hűséget esküszik |
| victor, -ōris, m. | győztes |